



Centre Cultural Recreatiu, Biblioteca Jaume Vila i Pascual

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Major, 51.
Alçada: 179

Coordenades:

Latitud: 41.44039
Longitud: 1.86288
UTM Est (X): 405005
UTM Nord (Y): 4588270

Classificació

Número de fitxa: 08091 - 65
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Neoclàssic
Segle: XIX
Any: 1877
Autoria de l'element: Francesc Rosell Rius (promotor)
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Edifici completament reformat l'any 1987.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immoble / 8313-I
POUM, E1-12
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari: Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2627
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Lúdic/Cultural

Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Gelida. Plaça de la vila, 12. 08790 GELIDA
Fitxes associades:	
Carrer Major	
Fons documental de l'Arxiu Biblioteca Jaume Vila i Pascual	
Autoria de la fitxa	Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	dj., 04/04/2024 - 14:04

Descripció

Es tracta d'un gran casal entre mitgeres. La façana principal, orientada al carrer Major, és d'estil neoclàssic, amb una particularitat especial: la distribució dels elements principals no és simètrica, trencant l'eix vertical del vèrtex de la teulada.

L'edifici constava d'un celler, que ara és la sala d'activitats i arxiu de la Secció Local de la Biblioteca, al qual s'accedeix pel carrer Mossèn Jaume Via. Al centre del pati s'hi pot veure un brollador de finals del segle XIX que pertanyia al parc de la Gelidense. La planta baixa, accessible des del carrer Major, presenta una gran portalada amb arc de mig punt, lleugerament desplaçada de l'eix vertical de l'edifici. La portalada està centrada entre dues finestres, també amb arc de mig punt, tot i que una és molt més estreta que l'altra. Aquest desplaçament de la porta i la finestra es manté al primer pis, on trobem un gran balcó central amb barana de forja. El balcó, però, només té dues sortides, ja que la tercera obertura és una finestra. A la mateixa sala, hi ha tres finestres quadrangulars i un òcul central sota el vèrtex de la teulada, que il·lumina el sostre mort. La façana, decorada amb detalls neoclàssics (pilastres i capitells a les portes i les finestres del balcó), està rematada amb una cornisa que culmina en un gran frontó triangular.

A l'interior es conserven alguns elements interessants. L'antiga sala de ball, com expliquen les autores del tríptic editat pel 25è aniversari de la Biblioteca Josep Vila i Pascual, conserva encara alguns elements històrics, com les pilastres amb capitells i el mosaic hidràulic del terra, que data de 1914. El sostre presenta un cel·las decorat amb florons i motius florals d'estil modernista, originalment pintat pel pintor resident a Gelida Josep Irla Deulofeu, fill de Cervelló. Les pintures de la sala són una reproducció de l'original feta per Emili Julià i Tetas, l'any 1987 durant la restauració de l'edifici, i en una vitrina es poden veure alguns fragments de les pintures originals.

Observacions:

La Biblioteca Jaume Vila va ser inaugurada l'any 1988. Actualment, forma part del Sistema de Lectura Pública de Catalunya. Els serveis que ofereix són: consulta i préstec de documents, connexió gratuïta a internet, i préstec interbibliotecari. També disposa d'un valuós fons de col·lecció local, amb llibres i documentació relativa al municipi, i procura l'edició de llibres de temàtica local, com la col·lecció Raima.

A més, organitza nombroses activitats per a poder-hi participar, com ara les hores del conte, tallers, clubs de lectura, xerrades de tota mena, exposicions, certàmens i presentacions de llibres.

Història

El Centre Recreatiu i Cultural, va ser creat el 1877 com a local d'esbarjo i trobada dels gelidencs, a l'actual número 51 del carrer Major. L'eix dels carrers del Marquès de Gelida – Major - Pi és l'artèria principal del poble de Gelida, el qual s'havia bastit sobre l'antic camí de Sant Llorenç d'Hortons. Al seu voltant, es van anar constituint els edificis entre mitgeres, i alguns dels antics, es van substituir a finals del segle XIX i principis del XX per grans casals modernistes encara existents com si es tractés d'una espina de peix, tal com s'il·lustra a la ruta modernista de Gelida. El carrer Major, juntament amb els carrers del Marquès de Gelida i Pi es van nodrir de la incorporació de la població del creixement de les Papereres al segle XIX com del creixement demogràfic de la bonança de la Vinya. I al primer terç del segle XX van allotjar els nous edificis d'estils modernistes i eclèctics que substituïen els vells per allotjar les famílies de la pujança econòmica de la població i els nouvinguts atrets per l'estil de residència d'estiueig que es va promoure a la vila.

El fulletó de la Biblioteca Jaume Vila i Pascual recull un interessant repàs històric de l'edifici fet per Marga Hernández, Montse Julià, Rafa López i Judit Pujol. En el cas concret de l'edifici del Centre, l'immoble va ser construït l'any 1877, tal com indica la data de la reixa de forja de la façana. Segons l'escriptura d'original de l'edifici, era propietat de Francesc Rosell Rius, el qual treballava al Molí nou o gelidense, propietat de la família Jover. Altres propietaris de l'edifici van ser Pau Suñol i el seu fill, els quals van ocupar-se fins als anys 1930 del funcionament del cafè i, fins i tot, de l'ambient del local tocant el piano, en el cas del seu fill, el "Pauet del Centru". A partir dels anys vint és conegut com a Centre Recreatiu i Cultural. S'hi feien nombres activitats culturals, concerts i balls de diumenge. També teatre i altres obres de caire popular. Es va establir una rivalitat "cultural" amb els altres centres de la població que va beneficiar al poble per la gran diversitat d'actes que s'hi duïen a terme, esperonats també, per la presència dels estiuejants. Amb la creació de la societat del Casal Gelidenc, l'any 1933, es va buidar d'activitat el Centre Cultural, que va allotjar les escoles fins a la Guerra Civil. A finals dels 1940, l'edifici l'adquireix la Delegació de Falange Española i posteriorment, passa a mans de la Jefatura Local del Movimiento. Finalment, l'any 1964, l'edifici és comprat per l'Ajuntament de Gelida. Ja en etapa democràtica es recupera l'edifici com a espai cultural, i a l'any 1987, es rehabilita amb un projecte de l'arquitecte Joan Rosselló. El 1987 va esdevenir la Biblioteca Jaume Vila Pascual dins del Centre Cultural Municipal.

Bibliografia

AAVV (1986). Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

CARAFÍ, Enric (1987). El Centre recreatiu i cultural 1877-1987: 110 anys d'història gelidencs. Ajuntament de Gelida.

CARAFÍ, Enric i LLORET, (1981). Jaume Vila i Pascual, poeta de Gelida. Sant Sadurní d'Anoia.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

HERNÁNDEZ, M., JULIÀ, M., LÓPEZ, R., & PUJOL, J. (2012). Tríptic del 25è aniversari de la Biblioteca Jaume Vila i Pascual. Ajuntament de Gelida i Biblioteca Jaume Vila i Pascual.

MARSÉ, Pere, et ALI (1984). Memòria de la Revisió del Pla General D'Ordenació Municipal. Ajuntament de Gelida.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)











